

LBRIS

We know
books

PROMITE-MI, TATĂ!

Un an plin de speranțe, suferințe și sens

JOE BIDEN

Traducere din limba engleză de
ANDREEA-MARIA VRABIE

PAGINA DE PSIHLOGIE

Cuprins

Capitolul 1	
Ziua Recunoștinței în familia Biden	11
Capitolul 2	
Să ai un scop	33
Capitolul 3	
Consolare	43
Capitolul 4	
Încredere	63
Capitolul 5	
Menține-te ocupat!	85
Capitolul 6	
Trebuie să fii tu!	114
Capitolul 7	
Riscuri calculate	136
Capitolul 8	
Acasă	158
Capitolul 9	
Trebuie să le spui adevărul!	179
Capitolul 10	
Poți să rămâi?	195

Capitolul 11

Biden, președinte! 217

Epilog 243*Mulțumiri* 253

*Reguli pentru fericire: ceva de făcut, cineva de iubit, ceva
la care să speri.*

– Immanuel Kant

Capitolul 1

Ziua Recunoștinței în familia Biden

Zilele începuseră să se micșoreze, iar în momentul în care s-a deschis poarta casei noastre temporare și coloana de mașini a trecut dincolo de gardurile care înconjurau Observatorul Naval al Statelor Unite din Washington, D.C., stătea să se întunece. Plecam de la reședința oficială de la Observator, spre baza aeriană Andrews, unde copiii și nepoții noștri deja ajunseseră. Eu și Jill eram entuziasmați că vom fi toți împreună în timpul excursiei pe care o făceam anual de Ziua Recunoștinței. În cei cinci ani și jumătate în care ocupasem funcția de vicepreședinte, familia fusese o evadare vitală; prezența lor era ca un respiro în mijlocul furtunii – un memento al ușurinței și al ritmului natural al vieții mele anterioare, al calmului de care aveam să mă bucur în momentul în care mi se încheia mandatul. Această poziție fusese o aventură incredibilă, dar și mie, și soției, ne lipseau foarte multe lucruri din viața de dinainte de a fi vicepreședinte. Ne era dor de căminul nostru din Wilmington. Ne lipsea oportunitatea de-a fi singuri în mașină, la drumuri lungi, să putem discuta fără opreliști. Ne era dor să avem control asupra propriilor programe și acțiuni. Vacanțe, sărbători și celebrări cu familia, toate deveniseră răgazuri care ne ofereau iluzia echilibrului. Iar restul

familiei părea să aibă nevoie de aceste răgazuri la fel de mult ca noi.

Cu doar câteva luni în urmă, ne întâlniserăm pentru excursia noastră anuală într-un parc național. Însă cele cinci zile de cățărări, de rafting și mesele lungi și zgomotoase din Grand Teton nu păreau să fi fost de ajuns pentru cei adulți dintre noi. În ultima zi dinaintea plecării, Jill și cu mine făceam bagajele în cabană, când am auzit un ciocănit la ușă. Era fiul nostru, Hunter. Știa că noi doi urma să mergem patru zile într-o stațiune de pe plajă, dar se întreba dacă nu cumva, pentru că aveau niște zile libere, putea să ni se alăture și el, împreună cu soția lui. Am răspuns, bineînțeles, afirmativ! În decurs de câteva minute, celălalt fiu al nostru, Beau, a bătut de asemenea la ușă. Socrii lui fuseseră de acord să aibă grijă de copii. Poate nu ne deranja dacă veneau și el cu soția lui pe plaja din Long Island. Am răspuns, bineînțeles, afirmativ!

Bănuiesc că există părinți care simt că se neglijează pe ei când sunt rugați să renunțe la timpul lor liber. Însă eu am privit acele cereri ca pe roadele unei vieți bine trăite: copiii noștri adulți chiar *voiau* să stea cu noi. Așa că am mai petrecut alte patru zile minunate de august la plajă, însă, cu toate acestea, până în noiembrie deja simțeam nevoia urgentă și neliniștitoare să ne întâlnim. Iar în timp ce ne pregăteam de excursia anuală la Nantucket, încă o dată, de Ziua Recunoștinței în familia Biden, am fost extrem de conștient de această nevoie.

Am ieșit pe porțile Observatorului și am simțit cum limuzina blindată întoarce, ca de obicei, pe Massachusetts Avenue, unde traficul local fusese oprit, pentru a ne asigura nouă cale liberă. M-am uitat la ceasul digital din capătul aleii, așa cum mai făcusem, poate, de încă o mie de ori, de când mă mutasem în reședința oficială. Numerele roșii străluceau, ceasul ticăind cu o perfecțiune de metronom: 5:11:42, 5:11:43,

5:11:44, 5:11:45. Aceasta era ora exactă a țării, generată la nici o sută de metri de ceasul atomic de la Observatorul Naval al Statelor Unite. Ora exactă – sincronizată la milisecundă – a fost considerată un imperativ operațional de către Departamentul Apărării, care are trupe de soldați și baze în toată lumea. 5:11:50, 5:11:51, 5:11:52.

În timp ce cotea pe bulevard, limuzina a accelerat deodată, împingându-mă în scaunul moale din piele. Ceasul a rămas numaidecât în urma noastră, dar tot mai arăta ora, pe măsură ce trecea timpul – 5:11:58, 5:11:59, 5:12:00. Coloana oficială a descris un arc în jos, spre sud-est, în jurul Observatorului, iar printre copacii desfrunziți vedeam strălucind luminile reședinței oficiale. Mă bucuram să-mi iau rămas bun de la acea casă pentru câteva zile. Plecarea noastră însemna că mulți dintre soldații care se înrolaseră să aibă grijă de noi se puteau duce la familiile lor de sărbători.

Procesiunea a prins viteză când am ajuns pe autostradă, iar escortele noastre pe motocicletă i-au dat la o parte pe călători. Coloana a înaintat pe lângă marginea sudică a orașului Washington, de unde puteai vedea monumentele și clădirile publice: Cimitirul Național Arlington, Lincoln Memorial, Monumentul Washington – cu Casa Albă departe, în spatele lui –, Jefferson Memorial, clădirea Capitoliului Statelor Unite. Lucram în biroul electoral încă din anul 1973, fusesem senator pentru 36 de ani și timp de încă șase, vicepreședinte, dar tot nu-mi deveniseră indiferente frumusețea și importanța acelor simboluri impozante, înconjurate de o aură fină de lumină. Încă mai consideram că acele structuri robuste erau reprezentative pentru idealurile, speranțele și visurile noastre.

Carierea de la Washington mi-a conferit un sentiment de mândrie și de realizare încă din ziua în care am pus piciorul în oraș, iar timp de 42 de ani, acest sentiment nu s-a diminuat

aproape deloc. Adevărul este că, pe 25 noiembrie 2014, eram entuziasmat și energizat de locul meu de muncă, la fel ca de fiecare dată, cu toate că slujba mea din acel moment era, trebuie să recunosc, una deosebit de ciudată. Există o elasticitate stranie și singulară a responsabilităților unui vicepreședinte. Din punct de vedere strict constituțional, deținătorul acestei funcții are prea puțină putere. În cazul unei egalități în Senat, acesta trebuie doar să ofere votul decizional – ceea ce, în aproape șase ani, nu s-a întâmplat niciodată – și să aștepte să-i ia locul președintelui, în cazul în care acesta devine, cumva, incapabil să-și exercite funcția. Unui deținător anterior al acestui post i s-a atribuit celebrul citat care spunea că „el nu valorează nici cât o găleată cu scuipat cald”. (Asta e varianta cenzurată. El n-a spus „scuipat”.) Adevărata putere a funcției de vicepreședinte este una reflectivă; depinde aproape în totalitate de încrederea președintelui.

Barack Obama mi-a dat multe lucruri importante de făcut, încă de la începutul primului nostru mandat, iar după ce m-a desemnat să supraveghez Legea Redresării, din 2009, sau negocierile bugetare cu Mitch McConnell, ori relațiile diplomatice cu Irak, nu m-a verificat nici măcar o dată. Cred că mi-am făcut treaba suficient de bine, încât să-i câștig și să-i mențin încrederea. La finalul anului 2014, mi-a cerut sfatul la fel ca oricând și părea să prețuiască ideile mele, ceea ce însemna că aveam și zile când simțeam că pot să facilitez o schimbare măcar minimală a cursului istoriei.

Undeva în coloana oficială care mergea cu viteză pe străzile orașului Washington era o mașină în care se afla ajutorul militar al vicepreședintelui, care era în posesia „valizei nucleare”, ce trebuia să se afle întotdeauna în apropierea mea. Eram unul dintre foarte puținii oameni care puteau accesa codurile ce pot lansa un atac nuclear aproape asupra oricărei

țințe de pe planetă. Așadar, amintirea responsabilităților mele uriașe și a încrederii ce mi-era acordată mă însoțea tot timpul, douăzeci și patru de ore pe zi, șapte zile pe săptămână.

Dar, în ciuda tuturor acestor lucruri, în ciuda poziției mele, eram incapabil să fac singurul lucru pe care mi l-aș fi dorit, în timp ce începeam cea săptămână de vacanță: să încetinesc ceasul atomic de la capătul aleii mele, să fac ca acele numere roșii să ezite, să-mi ofer mie, familiei mele și, cel mai important, fiului meu celui mare, puțin spațiu de respiro. Voiam să am puterea de-a păcăli timpul.

Tradiția de-a ne petrece Ziua Recunoștinței în Nantucket a pornit în 1975, ca un act de diplomație. Eram pentru prima dată senator și tată singur a doi copii – Beau avea șase ani, iar Hunter, doar cinci – și, împreună cu Jill Jacobs, începuserăm să discutăm mai serios despre un viitor împreună. Acea Zi a Recunoștinței era prima sărbătoare pe care o petreceam împreună, însă primiserăm prea multe invitații. Părinții mei voiau să mergem la ei, în Wilmington. Părinții lui Jill ne voiau în Willow Grove, în Pennsylvania. Părinții fostei mele soții, care decedase cu câțiva ani în urmă, împreună cu fiica noastră, în urma unui accident de mașină, voiau să le ducem nepoții undeva în nordul orașului New York și să petrecem weekendul cu ei. Indiferent de ce familie am fi ales, tot răneam sentimentele cuiva, iar asta era ultimul lucru pe care am fi vrut să-l facem. Într-o zi din acea toamnă, eram în biroul propriu de la Senat și-i explicam problema mea șefului de personal, iar el mi-a spus: „Ai nevoie de o Zi a Recunoștinței nucleare.” Adică am nevoie doar de familia nucleară. Numai că Wes Barthelmes e originar din Boston, așa că, de fapt, a zis: „Zi a Recunoștinței nucl-ară”. Nu mi-era clar ce încerca să-mi transmită, până nu mi-a explicat că ar fi mai simplu pentru toată

lumea dacă noi patru – eu și Jill, Beau și Hunt – am fi mers singuri undeva. A sugerat insula Nantucket, care era la doar o oră distanță cu feribotul de Cape Cod. Nici Jill, nici eu nu mai fuseserăm acolo până atunci, dar am decis să transformăm excursia într-o aventură.

Am făcut plinul de benzină la Jeepul meu Wagoneer, i-am așezat pe bancheta din spate pe cei doi băieți și câinele nostru și ne-am pregătit sufletește pentru drumul de șase ore până la feribotul din Hyannis, Massachusetts. Acum, e mult pentru doi băieți să fie blocați șase ore pe bancheta din spate a unei mașini aflate în mișcare, dar Jill s-a dovedit a fi o îngrijitoare plină de resurse. Luase cu ea toate cataloagele de jucării și de haine pe care le găsise, iar când Beau și Hunt au început să se foiască, le-a azvârlit toate cataloagele pe bancheta din spate. Au început toți trei să le răsfoiască, iar băieții au început să-și facă și să-și rafineze listele cu cadouri pentru Crăciun, ca să ni le dea nouă să le trimitem lui Moș Crăciun, la Polul Nord. Jill le-a spus să-și acorde timp și să se asigure că le făceau corect; nu era nicio grabă.

Când am ajuns la destinație, după opt ore de la plecare, s-a dovedit că drumul până în Nantucket meritase toți banii. Era răcoare pe mica insulă, la final de noiembrie, dar se simțea izul aerului sărat ce venea dinspre ocean. Insula fusese eliberată pentru perioada sărbătorilor, așa că aveam o grămadă de spațiu doar pentru noi. Majoritatea restaurantelor și magazinelor erau închise. Centrul orașului era micuț, nu mai mare de câteva mii de metri pătrați, dar am petrecut ore întregi acolo, uitându-ne prin vitrinele magazinelor și intrând în cele care erau deschise. Le-am spus băieților că le voi cumpăra câte un cadou pe durata acelei excursii – orice voiau ei, în limitele bunului simț. Și-au luat timp să se uite prin magazine. Lui Beau îi plăcea în mod special magazinul Murray's Toggery,

căminul faimoșilor pantaloni roșii de Nantucket, făcuți din bumbac, cu un dégradé care pornea de la roșu și ajungea la roz-prăfuit. Hunt era impresionat de magazinul Nobby Clothes, unde proprietarul îl băgase în seamă cel mai mult. Am luat cina de Ziua Recunoștinței la Jared Coffin House, un han vechi de 130 de ani, construit pe când Nantucket era un centru comercial important pentru industria vânătorii de balene, apoi am rămas o bucată de vreme lângă șemineu, să jucăm dame. În ziua următoare am luat prânzul la un restaurant numit Frăția Hoților, am vizionat un film la un cinematograful mic, am jucat fotbal pe plajă, apoi ne-am întors în oraș, pentru aprinderea becurilor din bradul de Crăciun. Am fost în recunoaștere prin jurul insulei, iar de câte ori treceam pe lângă câte un turn de transmisie radio, îi avertizam pe băieți să se lase jos, în mașină, ca să nu-i vadă Monstrul cu ochi roșii. Ne distram atât de tare, încât am mers până și să vizităm o mică salină de pe dunele plajei Sconset. Taxa de intrare era prea mare pentru salariul unui senator din 1975, dar ne-am făcut, toți patru, o fotografie la fața locului, pe o terasă, sub o tăbliță din lemn pe care scria: SĂLBATIC PENTRU TOT-DEAUNA. La întoarcere spre Delaware, deja mă gândeam la excursia de anul viitor!

M-am căsătorit cu Jill la un an și jumătate după acea primă excursie, iar patru ani mai târziu s-a născut fiica noastră, Ashley. Timpul părea să se miște din ce în ce mai repede. Beau și Hunt au absolvit liceul, apoi facultatea, după care s-au specializat în drept. Hunt s-a căsătorit cu Kathleen în 1993 și au avut trei fiice. Beau s-a căsătorit cu Hallie în 2002 și au avut un fiu, apoi o fiică. Jill și cu mine nu mai eram doar „mami” și „tati”; eram „nana” și „bunelul”. Ashley și-a terminat facultatea, apoi s-a căsătorit cu Howard. Și în fiecare an, pe măsură ce familia noastră se tot extindea, petreceam Ziua

Recunoștinței la Nantucket – sau „Nana-tucket“, cum au început nepoții să-i spună, chiar și după ce erau destul de mari încât să știe despre ce e vorba. Mica excursie făcută cu Jeepul s-a transformat într-o caravană de două sau trei mașini, cu nepoți care schimbau alianțele între ei la fiecare oprire. Apoi era fuga nebună după feribot și ciocolata caldă sau supa de pește din timpul navigării pe apă. Am avut, de-a lungul timpului, mulți ani extraordinari, dar și mulți oribili, însă indiferent de ce se întâmpla, indiferent de ce suferințe avea fiecare, lăsam totul deoparte și mergeam în Nantucket să sărbătorim Ziua Recunoștinței. Excursia a fost nelipsită din viața nepoților noștri încă din clipa în care au devenit conștienți de lumea din jurul lor și ne-au spus clar cât de importantă era pentru ei. Încă din septembrie, înainte să devină frunzele ruginii, începeau să apară bilețele cu scrisul nepoților: *Două luni până la Nana-tucket. Încă cinci săptămâni până la Nana-tucket.* Unele bilețele aveau desene cu casele în care ne cazaserăm sau cu plaja. *Două săptămâni până la Nana-tucket. Doar cinci zile până la Nana-tucket.*

Giumbușlucurile și obiceiurile de la începuturile vizitelor s-au transformat în tradiții indispensabile de familie: să facem cumpărăturile în oraș, să luăm prânzul la Frăție, excursiile pe plajă, cu mingea de fotbal la purtător. În fiecare an mergeam la acea mică salină, să ne facem câte o fotografie sub tăblița pe care scria SĂLBATIC PENTRU TOTDEAUNA. Aceste fotografii au devenit un simbol al dezvoltării familiei noastre, la fel cum părinții fac semne pe tocul ușii ca simbol al creșterii copilului – întâi doar noi patru, apoi cinci, opt, unsprezece, iar după ce s-a născut fiul lui Beau, Hunter, în 2006 și după ce s-a alăturat și soțul lui Ashley familiei, am ajuns să fim treisprezece.

Produsul principal al excursiei de Ziua Recunoștinței a continuat să fie, an de an, lista de Crăciun; era treabă serioasă, intenționată și obositoare. Nimeni nu se eschiva și nimeni nu se grăbea. De obicei, cataloagele ieșeau la iveală pe la mijlocul drumului spre nord, undeva între Podul Tappan Zee și Mystic, din Conneticut. Dar acesta era doar începutul. După fiecare cină din hanurile sau din casele în care stăteam erau sesiuni întregi de creare a listelor pentru Crăciun. Iar în seara de după Ziua Recunoștinței, Jill închidea negocierile și *toată lumea* – copiii și adulții, deopotrivă – trebuia să-și prezinte lista de cadouri, cu maximum zece obiecte și minimum zece obiecte. În mod invariabil, la finalul activității dădeam de bucluc cu nepoții. *Bunelu' are doar două! Iar!*

Un singur și mic obstacol s-a interpus între mine și lista cadourilor de Crăciun, și anume că am devenit vicepreședinte în 2009. Tot clanul a zburat în acel an la Nantucket cu Forțele Aeriene – ceea ce mi s-a părut o schimbare bine-venită, după toate orele de condus pe autostrada 95, în timpul uneia dintre cele mai ocupate săptămâni din an, și despre care credeam că o să fie în special pe placul nepoților. Dar drumul dintre Baza Aeriană Andrews și Aeroportul Nantucket Memorial nu durează mai mult de o oră, care se pare că e absolut insuficientă pentru răsfoirea cataloagelor. Așa că, în drum spre casă, după ce vacanța se sfârșise, iar listele erau în siguranță la Jill, nepoții mei, de la Naomi, care avea cincisprezece ani, la Hunter, care avea trei, au dat buzna peste mine în cabina privată. Discuțaseră cu toții, iar concluzia fusese unanimă: noua modalitate de călătorie nu funcționa! „Bunelule, a întreat Naomi în numele grupului, la anul putem să mergem cu mașinile?“

Însă eu bănuiam că, dacă puneai asta în balanță cu problemele de securitate națională, șeful echipei Serviciilor Secrete care mă păzea, cel mai probabil, n-ar fi fost convins de

puterea listei cadourilor de Crăciun, indiferent de cât de înduioșătoare se dovedea.

Până în noiembrie 2014, toată lumea știa cum stă treaba; cu ocazia excursiei, ajunsesem la cel de-al șaselea zbor spre Nantucket pe care-l făceam cu Forțele Aeriene. De obicei, veneam separat cu mașina până la Aeroportul Andrews, unde ne întâlneam pe pista de decolare. Când am ajuns, cu Jill, la baza aeriană, după o călătorie de 25 de minute, am observat că toată familia era deja acolo. Ciobănescul nostru german a țâșnit afară din mașină și a început să alerge pe pistă. Fără lesă. Fără îndrumare. Un nărav vechi de-al lui Champ. A fugit direct pe scări în sus, în avion. Treptele care duceau către ușa de intrare a avionului sunt cam douăzeci și suficient de late, cât să încapă doi oameni pe ele. Fiul meu cel mare era mai slab decât mi-l aminteam, dar m-am gândit că poate își recăpătase din forța mâinii și a piciorului drept, pe care o pierduse cu câteva luni în urmă. Era un chin pentru el să urce acele trepte, dar a insistat să se descurce singur. „E în regulă“, ne tot spunea. De fapt, din clipa în care își aflase diagnosticul, cu cincisprezece luni în urmă, nu-l auzisem nici măcar o dată să se plângă. „Totul e bine“, spunea mereu. „Mă simt mai bine pe zi ce trece.“ Aveam ordine stricte să nu trădez vreo urmă de îngrijorare în fața *nimănu*. „Tată, nu te uita așa trist la mine“, m-a certat Beau odată, când m-a prins că-l scrutam. A fost ferm: „Tată. Tată! Înțelegi ce-ți zic? Nu te uita așa la mine.“

La două ore după îmbarcare, eram deja în casa de pe insulă a prietenilor noștri, împărțind dormitoarele. Tradiția familiei, în chestiunile de cazare, era primogenitura. Jill și cu mine alegeam primii, apoi Beau și Hallie, apoi Hunt și Kathleen, apoi Ashley și Howard și apoi nepoții, în ordine descrescătoare. Echipa de comunicare de la Casa Albă deja revendicase

una dintre camere. Un vicepreședinte poate ieși din birou, dar biroul nu-l părăsește niciodată pe vicepreședinte. Echipa de comunicare instalase o linie telefonică securizată pentru apeluri internaționale sau urgente și instalase o linie de videoconferințe corelată cu Sala Tratatelor din Casa Albă, pentru orice eventualitate.

Am luat cina marți-seara, cu două zile înainte de Ziua Recunoștinței, iar după aceea am stat cu nepoții, care au insistat să jucăm Mafia, un joc polițist care putea fi derulat cu noi toți așezați în jurul mesei. După ce s-au dus cei mici la culcare, adulții au rămas să depene amintiri. Beau și Hunt nu voiau să mă lase să uit ziua din urmă cu patruzeci de ani în care îl obligasem pe Beau să mănânce un măr plin de nisip, după ce-i spuseseam să nu-l ia cu el pe plajă. Și vă aduceți aminte când Beau și Ashley au atârnat un os de curcan deasupra nasului lui Hunt, ca să fie primul lucru pe care să-l vadă după ce se trezea din siesta de după masă? Sau vă amintiți de prima dată când am sărit peste dune? Jill și cu mine am mers la somn abia după miezul nopții. Eram fericiți. Familia era împreună într-un loc care, timp de aproape patruzeci de ani, nu ne adusese decât bucurii. Dar înainte să ne culcăm, am discutat cu ea că poate era mai bine să tăiem puțin din elanul acelei excursii – poate să încetinim ritmul activităților, ținând cont de Beau, cu toate că știam că el va insista că nu s-a schimbat nimic. „Toate bune“, zicea el. „Toate bune.“

Nimeni n-a spus-o cu voce tare, pentru că nimeni n-a trebuit s-o facă, dar cu toții simțeam că această excursie era diferită de celelalte, ca și când punea pe umerii noștri toată presiunea de *a fi*. Eram exigenți în legătură cu ritualurile pe care le aveam. Miercuri-dimineața am dormit până târziu și am lenevit până când, ca de obicei, nana a împins grupul afară